

199/02.12.2019

30316

CONFORM CU ORIGINALUL

ÎNTREREBARE

Către: Ministerul Educației Naționale,

Doamnei Ministru Cristina Monica ANISIE

De la: Senatorul Vlad Alexandrescu

Obiectul interpelării: Raport moral asupra copiilor lăsați în grija statului

Stimată Doamnă Ministru Cristina Monica ANISIE,

Raportul pe care vi l-am transmis prin poșta militară este rezultatul unui demers pe care l-am întreprins, în calitate de Senator, în perioada ianuarie 2018 - aprilie 2019, demers prin care am documentat situația copiilor și a tinerilor instituționalizați în centrele de plasament din România și sistemul de protecție a copilului în ansamblul său.

Raportul descrie în amănunt centrele de plasament și spitalele de psihiatrie pentru copii pe care le-am vizitat personal, numeroasele discuții cu tineri și copii aflați sub diferite măsuri de protecție specială, punctele de vedere și recomandările experților și practicienilor cu care m-am consultat, precum și instrumentele de informare – majoritatea constând în întrebări și interpelări parlamentare - care mi-au servit la clădirea bazei factuale a raportului.

Raportul conține analiza pe care am realizat-o și concluziile la care am ajuns cu privire la ce se întâmplă, în fapt, cu cele peste 53.393 de vieți aflate sub măsura protecției speciale la nivel național. Raportul este, totodată, o mărturie despre realitatea nevăzută și necunoscută a copiilor crescuți în instituții de protecție, realitate pe care doresc să o aduc, spre conștientizare, în atenția societății civile și a instituțiilor abilitate ale statului român.

Cu referire specifică la accesul la educație și școlarizare a copiilor instituționalizați, am investigat aspectele ce țin de evaluarea, asistența psihoeducațională, orientarea școlară și orientarea profesională a copiilor, a elevilor și a tinerilor instituționalizați cu cerințe educaționale speciale. Am constatat, astfel, că învățământul special este de multe ori mai degrabă o formă de

Adresa: Calea 13 Septembrie nr. 1-3, sector 5, București, cod poștal: 050711

încadrare a copiilor într-un tip de activitate supravegheată decât o formă de educație efectivă, prin care elevul să obțină competențe și abilități în procesul de învățare. Nu întâmplător, mai bine de 21,25% dintre copiii din școlile speciale sunt copii sub măsura protecției speciale, în condițiile în care populația copiilor sub măsura protecției speciale reprezintă doar 1,51% din populația copiilor României. Secțiunea 2.3 a raportului detaliază analiza dedicată acestei probleme particulare.

În cele ce urmează, vă prezint principalele concluzii ale raportului în privința școlarizării copiilor instituționalizați în învățământul special:

1. Concluzia pe care am tras-o pe baza interviurilor directe pe care le-am avut cu copiii este că cei mai mulți copii și tineri din centrele rezidențiale sunt în situație de eșec sau de abandon școlar. Marea majoritate au repetat mai multe clase și au ajuns în sistemul de învățământ special. Este evident că această „retrogradare“ este de multe ori contrară interesului lor de a evolua într-o școală normală, interes care ar trebui apărut și promovat chiar de către DGASPC-uri. Diagnosticarea unui copil ca având cerințe educaționale speciale și încadrarea lui în școala specială pe alte criterii decât gradul de deficiență în învățare este strict interzisă și sancționată prin prevederile Legii nr. 1/2011.

2. Ancheta sociologică pe care am demarat-o privind numărul de copii instituționalizați aflați sub tratament neuro-psihiatric și numărul de copii instituționalizați plasați în învățământul special a evidențiat prezența unei corelații între numărul de copii care învață în școli speciale și administrarea tratamentelor neuroleptice și antiepileptice. Învățământul în școli speciale este, totodată, corelat cu numărul de copii cu diagnostic neuropsihiatric din grupele de vârstă 7 - 13 ani și 14 - 18 ani și, respectiv, cu toate tipurile de rezidență cuprinse în anchetă (copii în servicii rezidențiale, copii cu asistenți maternali, copii în plasament la familii). Deși corelația e mai puternică în cazul primului tip de rezidențiat, ea este totuși prezentă și în celelalte două cazuri.

Adresa: Calea 13 Septembrie nr. 1-3, sector 5, București, cod poștal: 050711

3. Introducerea unui copil în sistemul de școală specială și psihiatrizarea lui prin introducerea unui tratament dur cu neuroleptice și anxiolitice este o decizie care are o incidență imediată asupra performanței școlare. Ea duce la eșec școlar și conduce în final la excluderea copilului din învățământul de masă și îi răpește practic șansele de integrare în societate la un nivel pe care el l-ar putea eventual atinge folosindu-și capacitățile și potențialul său natural.

4. Educația sexuală este un instrument cheie pentru asigurarea sănătății psihoemoționale și sexuale a copiilor din centrele rezidențiale. Dacă în majoritatea centrelor aceasta lipsește cu desăvârșire, în centrele unde este totuși prezentă există sub forma unor discuții dintre asistenții medicali sau psihologii centrelor și copiii din centre privind protecția în timpul actului sexual. Această concepție îngustă asupra educației sexuale limitează copiii în dezvoltarea lor armonioasă psihoemoțională și nu reprezintă un sprijin pentru ei în alegerile pe care le fac cu privire la sănătatea, relațiile sau sexualitatea lor.

Recomandările formulate la finalul raportului pun accentul pe nevoia urgentă a unei reforme profunde a sistemului de protecție a copiilor astfel încât să-l facă într-adevăr capabil să-și atingă menirea esențială, aceea de a asigura copiilor din grija sa suportul afectiv-emoțional, ocrotirea sănătății, educația adecvată, precum și cunoștințele și deprinderile pentru o viață independentă.

Având în vedere competențele și atribuțiile ministerului educației, vă prezint în cele ce urmează recomandările și propunerile pe care le-am formulat în raport cu privire la încadrarea în învățământul special a copiilor instituționalizați, solicitându-vă, totodată să luați toate măsurile ce se impun, conform atribuțiilor legale, pentru implementarea practică a acestor recomandări și propuneri:

1. Repoziționarea copilului ca individ și centru în acest sistem, și nu tratarea lui laolaltă cu toți ceilalți, ca o simplă unitate într-o statistică, ar fi demersul fundamental, pornind

Adresa: Calea 13 Septembrie nr. 1-3, sector 5, București, cod poștal: 050711

de la care ar trebui gândită remodelarea integrală a creșterii și protecției copilului încredințat statului în România. Acest lucru ar presupune reevaluarea situației fiecărui copil din sistem și trasarea unui parcurs nebirocratic, nestandardizat, creativ și lipsit de prejudecăți, potrivit căruia dezvoltarea capacităților, aptitudinilor, temperamentului și identității fiecărui copil să fie mereu privită ca un obiectiv în sine care să fie verificat periodic.

2. Fără o reformare de substanță a unităților numite centre județene de resurse și asistență educațională, tendința actuală de înscriere a copiilor din centrele rezidențiale cu prioritate în învățământul special, și nu în cel de masă nu poate fi modificată. Aceste unități și-au abandonat scopul, acela de a coordona și monitoriza servicii educaționale specifice acordate copiilor/elevilor, cadrelor didactice, părinților și membrilor comunității, pentru a asigura tuturor accesul la o educație de calitate. Dimpotrivă, în relație cu copiii din centrele rezidențiale, aceste unități sunt mai degrabă generatoarele unei birocrății suplimentare, ale cărei decizii le influențează semnificativ parcursul școlar și chiar parcursul de viață.

Vă solicit, totodată, să-mi comunicați măsurile pe care le-ați decis și acțiunile concrete pe care le-ați întreprins pentru a da eficiență recomandărilor și propunerilor de mai sus precum și rezultatele acțiunilor ministerului pe care îl conduceți.

Cu considerație,

Senator Vlad Alexandrescu

02.12.2019